

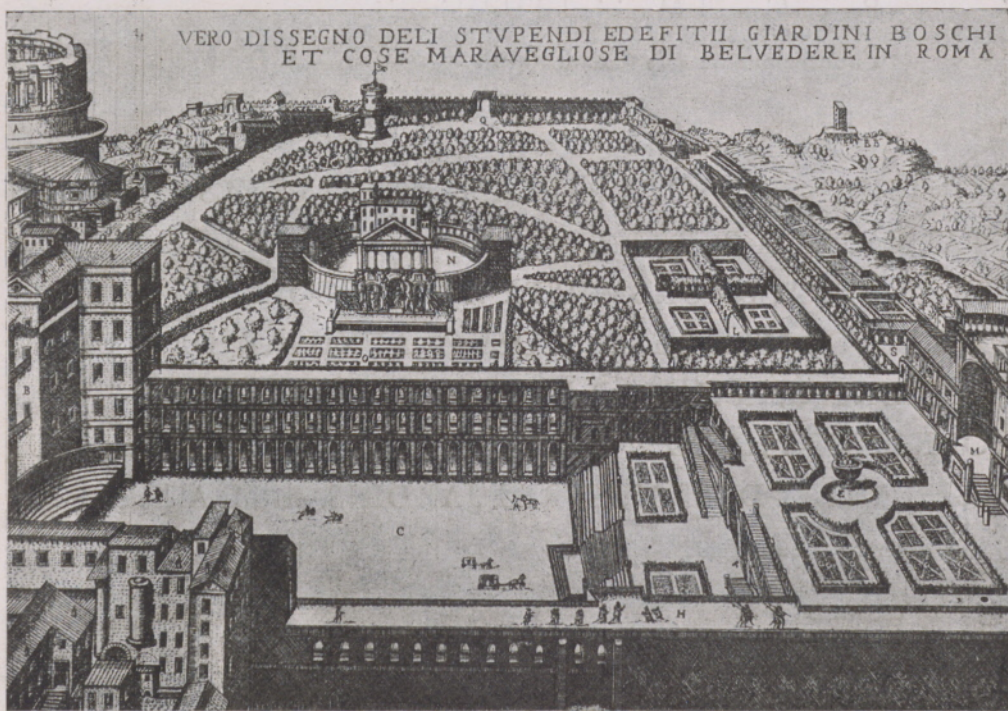
ÈPOCA II. N.º 7

GENER 1922

CIVITAS

BUTLLETÍ DE PROPAGANDA DE
LA CIUTAT JARDÍ

ES PUBLICA TRIMESTRALMENT. - UN EXEMPLAR, 2 PESSETES

Passeig de Gràcia, 32, entressol. — Barcelona

SUMARI

PORTADA

Gravat antic dels Jardins del Vaticà.

NOTES TRIMESTRALS

Per un Consell Municipal d'Urbanització.

Publicacions de «La Ciutat Jardí».

MONTJUIC - LA VISITA PARLAMENTÀRIA I ELS TREBALLS

AL PARC, per R. Reventós, arquitecte.

PER L'EDUCACIÓ URBANISTA A LES ESCOLES.

LA FOTOGRAFIA AÈRIA COM A AUXILIAR DE L'URBANITZACIÓ, per N. M.ª Rubió, arquitecte.

YORKSCHIP VILLAGE - UN POBLE INDUSTRIAL AL SEU. UU.,

LES PLANTES DELS NOSTRES JARDINS, per M. Aldrueu, primer jardiner de l'Exposició.

CIVITAS

BUTLLETÍ DE LA SOCIETAT CÍVICA

LA CIUTAT JARDÍ

URBANISME-ESPAIS LLIURES-HABITACIÓ

NOTES TRIMESTRALS

PER UN CONSELL MUNICIPAL D'URBANITZACIÓ

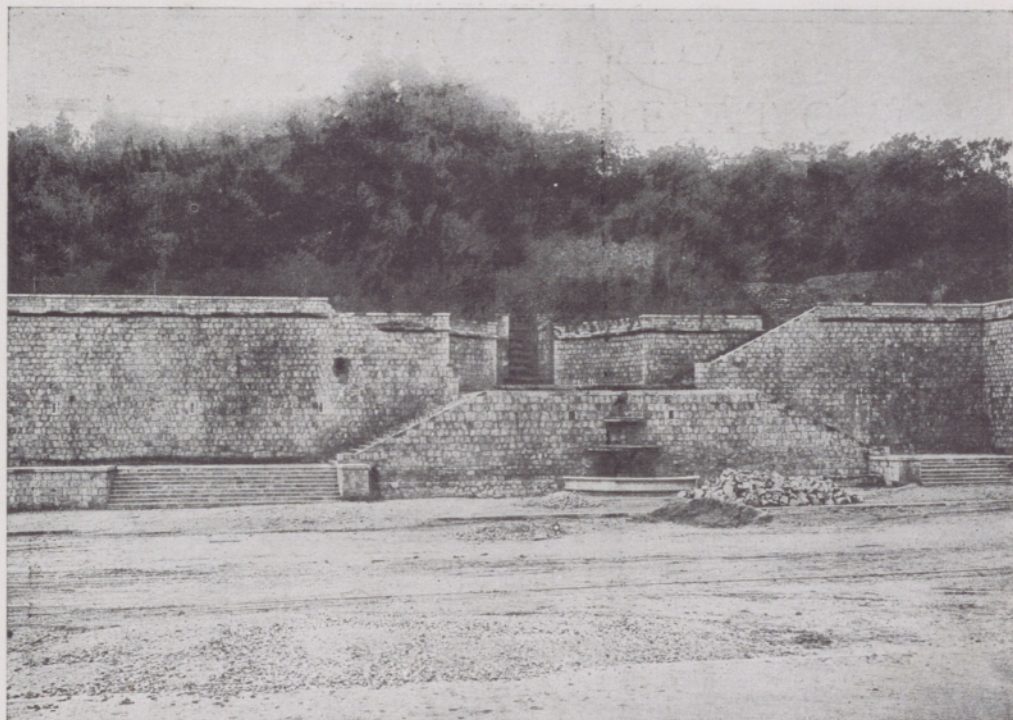
EL regidor D. August de Rull ha presentat a l'Ajuntament de Barcelona una proposició extremadament interessant, per a aquells que ens preocupem de la futura urbanització de nostra Ciutat. La proposició tendeix a acabar la confusió i desordre regnants a Barcelona en matèries d'urbanisme, evitant que les diverses comissions i serveis que hi intervenen, actuïn cadascun pel seu costat, «sense coordinació precisa ni ben determinada». «La falta d'engranatge tècnic entre uns serveis i altres perpetua els mals de la Barcelona actual i fa que la Ciutat de demà s'anuncii com un conjunt tan descosit com la Ciutat d'avui». Per a salvar semblant defecte és que el senyor de Rull proposa la creació d'un Consell d'Urbanització, anàleg als que actuen a les grans ciutats de l'estranger, qual objecte seria «examinar regularment el conjunt dels problemes de l'Urbanització de Barcelona, coordinant els treballs de tots els serveis; proposant a l'Ajuntament una solució orgànica, filla d'un pensament continuat i ben dirigit, del problema de l'Urbanització barcelonina». No cal dir que la nostra simpatia acompanya aquesta proposició.

PUBLICACIONS DE «LA CIUTAT JARDÍ»

En la vida de la nostra Societat els progressos no poden ésser ràpids: existeixen, no obstant, i de tant en tant es fan visibles. Ara, malgrat la petita capacitat econòmica nostra, empenem la publicació d'una sèrie de opúscols monogràfics de les qüestions que interessin als socis de «La Ciutat Jardí», començant per la Conferència que Mr. Forestier donà al Ritz, l'any passat, baix el patronatge de la Junta de Senyores de la Societat. Es el propòsit d'aquesta continuar les publicacions, en la mida que la nostra situació econòmica ho permeti. Serveixi aquesta observació com a estímul dels socis i no socis.

Parc de Montjuïc. — El nou Roser en construcció

Escalinata dels Tres Pins a Montjuïc

Montjuïc. - La visita parlamentària i els treballs al Parc

per R. REVENTÓS, *arquitecte*

LA sèrie de visites i festes a Montjuïc, terminada per l'excursió dels caps parlamentaris al emplaçament de la pròxima Exposició de Barcelona, apart de la oportuna divulgació de les obres executades, ha tingut com a un dels seus resultats més eficients la demostració de l'interès i complacència unànims amb què son vistes les obres en curs. D'això s'en pot esperar un augment de recursos econòmics amb destí a les obres del Parc que no han pogut encara ésser acabades. Entre elles, les que s'executen en la part nord del parc Laribal (secció nomenada Finca Pubill) venen a ésser com una extensió del mateix, i una directa comunicació entre la part baixa del passeig de Santa

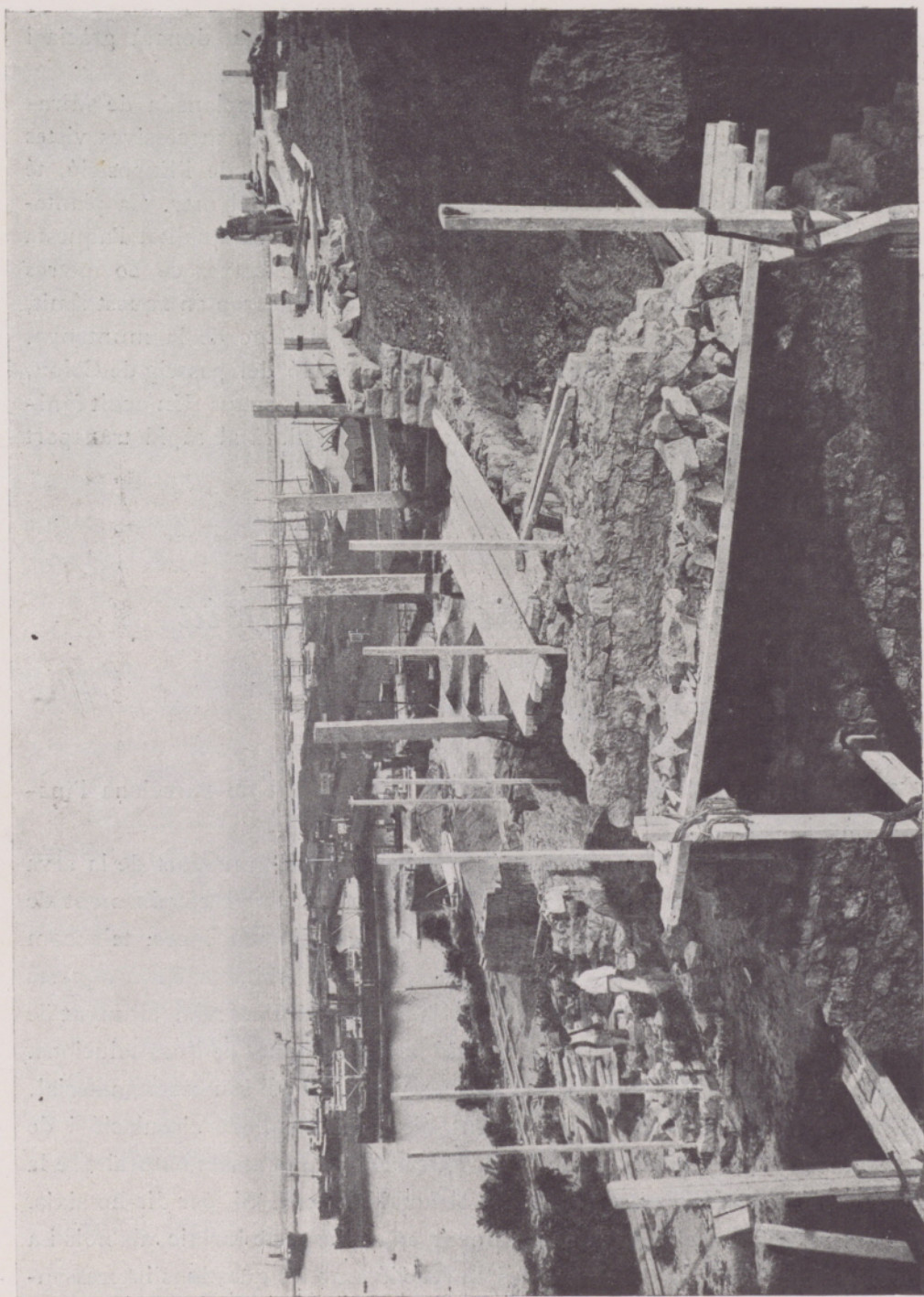

Mur de terrassa a Miramar. — Montjuïc

Madrona i l'entrada al parc dels Tres Pins. La terrassa que constitueix la part més important d'aquest Jardí, està situada en la cota mitja, entre la esplanada de la zona baixa de la Exposició i el passeig Central, i és destinada a substituir el roserar existent davant la Colla de l'arroç, al qual triplica en superfície. Dues pèrgoles limiten aquesta esplanada; l'una d'elles la separa discretament d'un veïnatge excessivament modest, i l'altra posa un primer terme al vast panorama de la Ciutat.

En el fons del roserar, i tocant a la vella pedrera que sosté els jardins Manelic, s'hi construeix un teatre a l'aire lliure de cabuda de 2,000 seients, que vindrà a satisfer la necessitat que les representacions en improvisats teatres de la Naturalesa han posat de manifest repetidament. A les bones condicions acústiques del lloc i al pacient estudi dels perfils per lograr una visualitat insuperable, s'hi ajunta la facilitat d'accés i de sortida que es logra per la utilització d'un camí soterrani que atravesa la terrassa roserar.

Davant del parc Laribal i a l'altre costat del passeig Central, s'hi construeix l'entrada al parc popular, dit dels Tres Pins. Murs de mamposteria, pulcrament carejada, limitats per parapets de senzilles motlures, enclouen un salt d'aigua,

La construcció de Miramar. — Montjuïc

originat per un sortidor que, demés de coronar la escalinata, donarà gràcia i alegria per contrast amb la macisa construcció.

Continuen també les obres de construcció de la gran esplanada de Miramar. Aquesta terrassa-mirador que clourà dignament les successives vistes panoràmiques que es continuen desde el passeig Central de l'Exposició, té gairebé 200 metres de llarg i està 60 metres sobre el nivell del mar. La plantació projectada té com a principi la conservació de la principal qualitat d'aquesta esplanada que és la amplitud. Es deixarà un passeig de cotxes de 20 metres d'ample al llarg del mur de contenció i els jardins començaran en aquest límit, adquirint importància com més vagin acostant-se al flanc de la muntanya. Tindrà grans escalinates d'accés, des de la prolongació del passeig de Colon, tallades per terrasses en diverses cotes, que les faran més suaus. Un ocult funicular, de doble via, situat a l'axe de la escalinata, ajudarà al ràpid transport dels visitants.

Per l'educació urbanista a les Escoles

HEM dirigit a la Comissió de Cultura del Ajuntament de Barcelona l'instància següent:

L'educació cívica, a que V. S. dona feliçment una gran part de la seva activitat, té com a un dels seus més importants aspectes el del coneixement de la Ciutat per part dels ciutadans. Les grans aglomeracions urbanes, tals com Barcelona, tenen necessitat d'ésser compreses per llurs habitants. Sense aquesta comprensió, no és estrany que l'esperit de la massa pública resti allunyat de molts dels problemes urbans i fins que sigui hostil a algunes de llurs solucions. Un enorme organisme com Barcelona, àdhuc mirat sols pel seu costat material, presenta aquests problemes, de creixement, d'estructuració, de circulació i de desenrotllo, en un grau tan gran de complicació, que es assatz natural que la majoria dels ciutadans en desconeguin el funcionament. Si, per dir-ho aixís, l'*ofici* de ciutadà s'ensenya molt escassament, en son aspecte jurídic, als nois i a la joventut, ell s'ensenya encara menys en relació amb les qüestions interessantíssimes de l'urbanisme, i del funcionament material de la Ciutat. Gairebé la

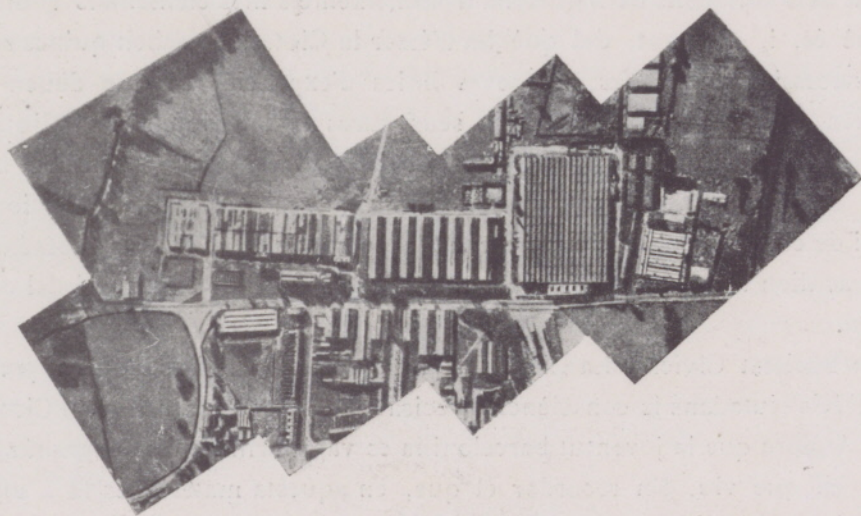
totalitat dels ciutadans de Barcelona desconeixen els més elementals rudiments del què és, i, per tant, del què ha d'ésser la Ciutat: no saben quines son les seves necessitats de tràfec, les seves línies d'expansió, ni que deuen ésser les seves cases, ni com i aont els seus parcs poden donar a la Ciutat els pulmons que necessita com a cos ple de vida. La massa del públic marxa a ulls clucs, sentint només, de tant en tant, la remor d'adquisicions de terres i de construir obres incomprensibles per a ella. Com els ciutadans res saben, acullen tota espècie malèvola com a única possible explicació del què no entenen.

La Societat Cívica «La Ciutat Jardí», que es fundà i actua per a portar al esperit dels ciutadans la consciència precisa del que deu ésser la gran Ciutat del demà, deplora que la joventut barcelonina es vagi formant dins l'ignorància de la urb en que viu. En recordar el que, en aquesta matèria, es fa a algunes grans ciutats, la nostra situació s'ens mostra més lamentable. A Chicago la Comissió d'Urbanisme ha editat un manual de W. D. Moody, per a ús de les escoles públiques. A Pennsylvania passa cosa semblant. A Anglaterra l'institució de les «Girls Guides» ha establert l'educació urbanista de les seves associades. I Patrick Abercrombie, de l'Escola de Town Planning, de l'Universitat de Liverpool, escriu que són, les que diem, coses que el noi ha d'apendre a l'escola: «elles, diu, son tan urgents com el coneixement de les necessitats domèstiques».

Aixís, doncs, la Societat Cívica «La Ciutat Jardí» té l'honor de proposar a V. S. la edició d'un follet per a ésser repartit i explicat a les Escoles, on és diguin simplement, i es mostrin sens complicació tècnica, les necessitats de l'Urbanització de Barcelona, comparant-les amb les de altres ciutats, assenyalant els programes urbans que calen, indicant les dificultats que s'hi oposen, les possibilitats que s'ofereixen i l'esforç que la Ciutat ha d'esperar de la seva joventut escolar. Aquest follet, de reduïdes dimensions, seria profusament il·lustrat amb dibuixos, i, si en principi l'Il·lustre Comissió de Cultura n'acceptés la idea de l'edició, seria redactat per aquesta Societat i tramès a V. S. per a la seva aprovació, impressió i repartiment.

El President,

J. J. FERRER VIDAL GÜELL.

Superposició de vistes aèries per a la formació d'un plànol d'una zona industrial

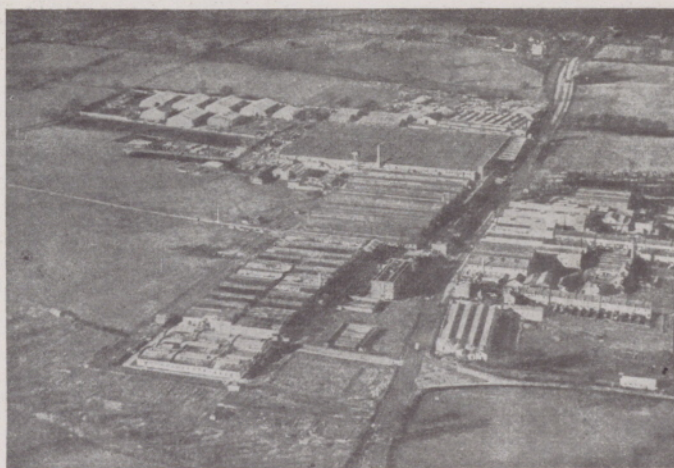
La fotografia aèria com a auxiliar de l'Urbanització

per N. M.ª RUBIÓ, *arquitecte*.

SABEM que l'Ajuntament de Barcelona té en estudi la important qüestió de l'aprofitament del mètode topogràfic de la fotografia aèria per a la formació del plànol complet de la Ciutat. No és el lloc aquí de fer l'estudi tècnic d'aquest procediment conegut. Altrament, ell ha estat provat arreu del món, i no sembla que hagi de fracassar, especialment a Barcelona.

Es interessant, però, fer notar l'abast que el procediment de la fotografia aèria té, en matèries d'urbanisme. La tendència dels tècnics de l'urbanització moderna és a considerar el simple plànol que tots coneixem (conjunt de ratlles i signes convencionals sobre un paper) com una part, petita, de les dades totals que l'urbanista deu posseir per a estudiar i resoldre els complexos problemes urbans de les aglomeracions modernes. En realitat, un plànol topogràfic, àdhuc molt detallat, no dona més que idea de l'aspecte geomètric de la

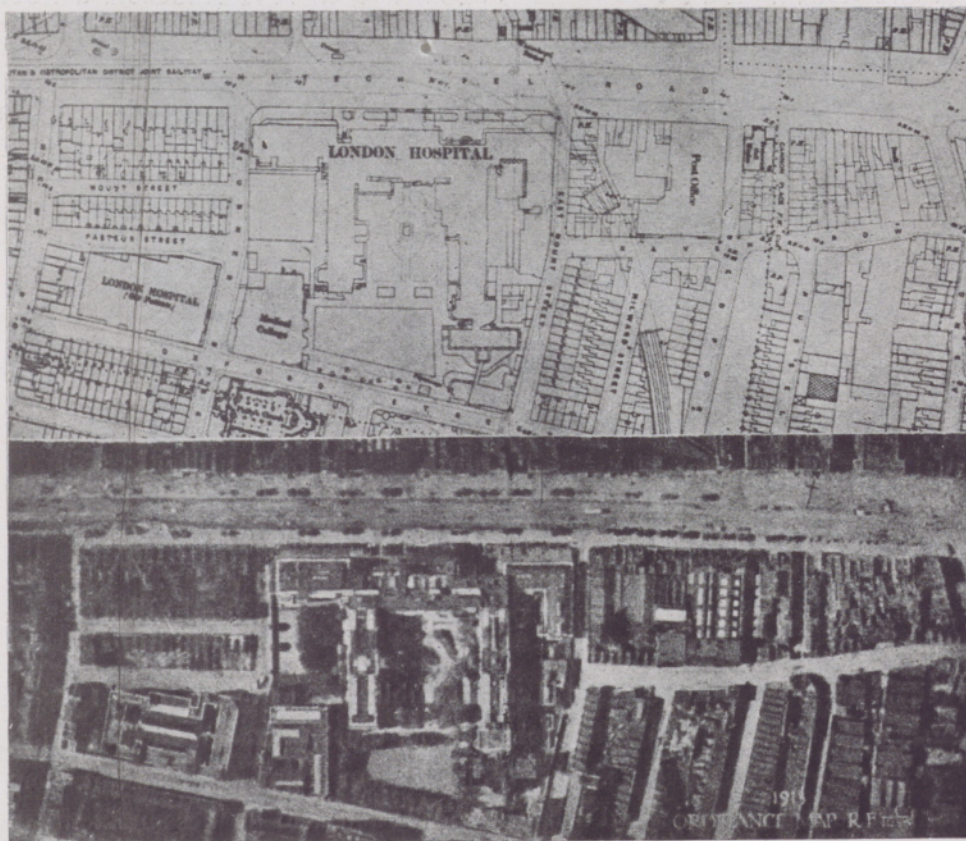
Ciutat. A força de enginy pot fer-se que representi algun aspecte més que no el purament geomètric. De la limitació representativa del plànol en pervé un gran dany per als treballs de l'urbanista. De resoldre els problemes de construcció de la Ciutat damunt d'un plànol, sols geomètric, en ve la tendència a trobar

La mateixa zona industrial de la fotografia anterior
vista oblicuament

solucions no més geomètriques. La crítica pública s'ha exercit moltes vegades, a causa de la falta d'adaptabilitat dels plànols d'urbanització a les condicions integrals dels terrenes afectats. Els propietaris han pogut aduir sovint, com a argument contra un projecte d'urbanització, la acusació de desconeixement de les particularitats del terren i de la vida del barri afectat, per part dels autors del projecte. Amb el plànol a la vista, els detalls del terren a urbanitzar, pot dir-se que són presents a l'estudi de l'urbanista, que coneix aixís l'aspecte integral de cada barri i de cada carrer.

De la fotografia obliqua d'un troç de ciutat, s'en obté la visió real de totes les seves particularitats. També pot treure's-en el plànol geomètric, però això és més fàcil si les fotografies s'obtenen mantenint ben vertical l'eix òptic de l'aparell fotogràfic. La juxtaposició de fotografies verticals succesives dona el plànol exacte, amb mides precises, del indret volgut. La combinació d'una i altra fotografia, obliqua i vertical, proporciona un cabdal importantíssim de dades al urbanitzador.

Aquest gravat dona, un al costat de l'altre, el plànol geomètric i la fotografia vertical d'un districte de Londres, i demostra com pot ésser útil el procediment de la fotografia aèria per a l'estudi de les particularitats urbanes.

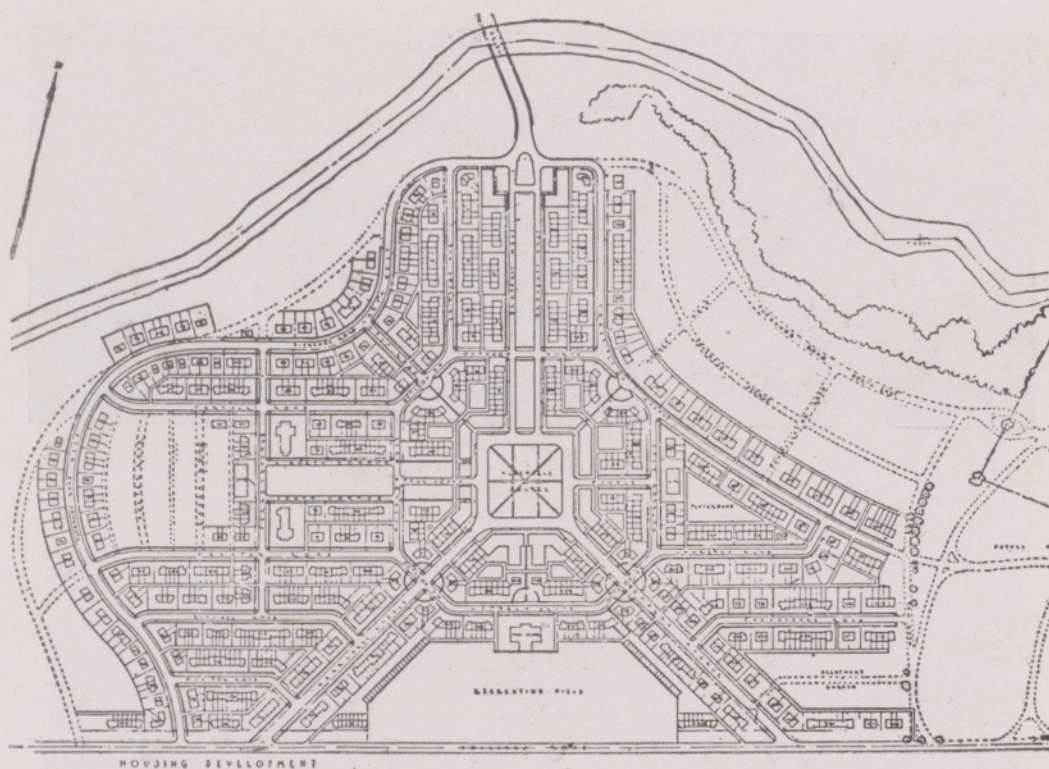

Una casa per a dues famílies obreres a Yorkschip Village

Yorschip Village

Un Poble industrial als EE. UU.

CIVITAS va publicar un estudi del nostre consoci l'arquitecte Geroni Martorell que feia referència a les habitacions obreres de Essen, a Alemanya. Avui continuem exposant als lectors els exemples d'aquesta activitat de l'Urbanització moderna, aplicada a la construcció dels barris obrers. Durant la guerra, Nordamèrica va haver de montar una sèrie de factories d'indústries militars, que exigiren la reunió de grans nuclis obrers en punts inedicats. D'això en resultà la necessitat de construir barris, i fins pobles nous, que són un bell model d'«Urbanitzacions-Jardins». Yorkschip Village fou un d'aquests pobles industrials, edificat per a habitació dels obrers de la New York Shipbuilding Company, vora Camden, Nova Jersey. El plànol preveu la extensió del poble en forma de ciutat. No's permeten més que cases de dos pisos, en disposició aïllada i en grups de dos o més cases. La majoria son habitacions de sis peces, altres de quatre, dins el tipu de cases de Filadèlfia. Tot volt del poble s'han reservat parcs i camps de deports. El cost del poble fou de 11.500,000 dòlars. En termes de més modèstia, però d'igual bona intenció, és a imitar entre els nostres grans industrials l'exemple de Yorkschip Village.

Plànol de Yorkschip Village

Un carrer del poble obrer de Yorkschip

Hackea Eucaliptoides

Les plantes dels nostres jardins

CONTINUANT la nostra resenya de les plantes curioses dels parcs públics de Barcelona, ens ocuparem avui de les Hackea, espècies d'arbusts nous en nostre país, procedents de Nova Holanda i que s'acomoden bé a Montjuïc. L'aspecte d'ells és divers. Un s'assembla a la Mimosa Melanoxilon, però de color verd fosc i més dura la fulla. Es la que es representa a la fotografia adjunta que dóna una idea de la fulla i forma de la flor, que és de color grana i groc. Aquesta es la H. Eucaliptoides, i es troba en flor ara en el penjat del Parc Laribal i la Plassa Bach. Demés tenim la H. Soligna i H. Pectinata, de flor blanca i fullatge molt distint que floreixen més tard.

M. ALDRUFEU.

Il·lustració de la ciutat

Les plantes dels nostres jardins

Continuant la nostra ressenya de les plantes cultivades a la ciutat de Barcelona, ens ocuparem ara de les herbes, que són d'ús molt important en la gastronomia i en la medicina. Un s'estranya a la ciutat de Barcelona, però de color verd i molt de raïm. Les herbes que es troben a la ciutat de Barcelona són molt diverses i moltes d'elles són molt rars. Aquesta és la llista de les herbes que es troben a la ciutat de Barcelona. Les herbes que es troben a la ciutat de Barcelona són molt diverses i moltes d'elles són molt rars.

M. A. A. A.

725.095.4(05)(36.71 Bar)
Civ.